

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Noveller og andre fortællinger

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Noveller og andre fortællinger", i Goldschmidt, M. A.: *Noveller og andre fortællinger*, udg. af Thomas Bredsdorff , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 306. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt02t-shoot-idm140068784402368/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller og andre fortællinger

Ved Goldschmidts død skrev Georg Brandes:

»Da disse Linjers Forfatter engang gik med ham paa et Billedgalleri og pegende paa nogle Malerier af hollandske Smaabilledmestre udbrod: *Maestro! det er Deres Kunst i Ting som Simon Levi* (dvs. bl.a. *Maser, ThBr*) og *Avvolunche Nattergal*, svarte Goldschmidt med heftig Protest: *Hvor kan De sige det! hos mig er der altid Noget bagved*. Det var sandt,« reflekterede Brandes videre i sin nekrolog, »forsaavidt han i Reglen kom tilbage til den tysk-romantiske Grundanskuelse, som er den at denne Tingenes udvortes Verden skjuler en anden indre, der paa underfuld Maade svarer til den« (optrykt i G. Brandes, *Samlede Skrifter* bd. 2, 1899, s. 466, fra hvilket bind de følgende Brandes-citater også stammer).

I sin levetid blev Goldschmidt ikke så meget kaldt romantiker som stilist. Det skulle sjældent, som ved debut'en, tages i en god mening. Frederik Dreier bestemte stilistikken som udøber af »Færdigheden i at snakke og skrive og Lysten til at gøre Virkning ved denne Færdighed« (Dreier 1852, s. 23). »I en meget ung og aandelig kun lidet udviklet Alder drev hans stilistiske Færdighed ham ind i Litteraturen; han havde egenlig ikke noget synderligt Indhold at meddele, men han havde megen Dygtighed i Formen, han kunde snakke morsomt over hvilketsomhelst Emne« (s. 25).

Dreiers karakteristik var del af et generalangreb på Goldschmidt, bundende i fundamental politisk uoverensstemmelse. Brandes havde større sans for Goldschmidts kvaliteter som skribent, men tog udgangspunkt i samme kategori. »Grundtrækket i Goldschmidts Forfattervirksomhed« skrev Brandes i 1869, »er i højere Grad end nogen anden dansk Forfatters, Mynsters maaske alene undtagen, det, at han er Stilist« (artiklen optaget i let mildnet form i portrættet, anf. værk s. 447). Han fremholdt kernen i Goldschmidts stil som »Evnens til at antyde gennem at fortie og til at udtale gennem at antyde« (s. 450) – et fornemt eksempel på Brandes' egen stilistiske fyndighed. Som eksempler nævnte han et par stykker som findes i den foreliggende samling, indledningen til *Kjærlighedshistorier fra mange Lande* og *Bjerntagen I*, der ifølge Brandes er »et af de fineste Mesterstykker i sin Art, skrevet med Guldpen« (s. 451).

Dog mente Brandes nok at Dreiers karakteristik af og til passer.